

enim qua uisitate nature cum semel reuelata facie gloria dei speculari anima poterit, mox illi se conformati necesse est. atq; in eandem imaginem transformari. Igitur quem te paraueris deo, talis oportet apparere tibi deo. Cui sancto sanctus erit, & cum uero innocere innocens erit. Quid sit & cum amante amans, & cum uacante uacans, & cum intento intentus, & sollicitus cum sollicito. A Psal. 17. Denique ait. Ego diligentes me diligo, & qui mane uigilauerint ad me, inuenient me. Vides quomodo non solum de amore suo certum te reddat, si quidem tu amas illum, sed etiam de sollicitudine sua qua pro te gerit si te senserit sollicitum sui. Vigilas tu, uigilat & ille, Cogurge in nocte in principio uigilanti tuarum. Accelera quantum uis etiam ipas anticipare uigilias, inuenies eum, non pruenies. Temere in tali negotio uel prius aliquid tibi tribui tibi uel plus, & magis amat, & ante. Si haec anima scit, imo quia scit, miraris, qd illa masculatam quasi cetera non curantem soli tibi intendere gloriatur, cui sola ipsa postpositis curis omnibus tota sed deuotione custodit. Sermo sine desiderat, sed unum dico spualibus qui in nobis sunt misri quidem, sed uerum, aiam deum uidentem haud secus uidere quam si sola uidetur ad deo. Ea ergo fiducia dicit illum in tendere sibi, sed sibi, nihil praeter se & ipsum uidens. Bonus es domine anime quaerenti te, occurris, amplecteris, sponsum exhibes, qui dominus es: imo qui es super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Vnde spofus dilectus dicit, & de ueritate mansuetus dicit, & iustitia, ceterisq; uirtutibus quae sunt illa iter quae pascat. Ser. LXX. B

Dilectus meus mihi, & ego illi: qui pascat in terra. Quis huic iam impuet praesumptioem uel insolentiam, si se dicat in se societatem cum illo qui pascat in terra? Etiam si inter sidera pasceatur, eo solo quo pasceretur, neclo, quid magni uideri possit cum eiusmodi amicitia seu familiaritatem habere. Aligud profus ignobile & humile sonat pascat. Nunc uero cum & pascat in terra perhibetur, dilectionis adlectio loquies amouet & propuliat temeritatis notam. Quid enim sunt illae iuxta uerbum domini, scemum quod hodie est, & cras in clibanu mittitur. Quatus est iste qui seruo pascat, quasi unius agnorum aut uulorum? Et agn* plane & uululus agnatus. Sed tu forte uigilantius aduertisti, non pabulum hoc loco designari, sed locu, nec enim dicitur est illis eum pascat, sed inter lilia. Esto. Ne scemum comedat ut bos, in seruo tamē uerari, & super feniū discubere initar unius de turba, quid emmētie habere potest? Quid uero glorie hinc, habere dilectum illi qui hoc egerit? C Et si altera quide sponae uerecundia & cautela prudētia ei?

In loquedo satis apparet, utiq; disponentis sermões suos in iudicio: & rerum gloriā uerborū modestia temperat. Alias autem non ignorat unam esse & qui pascat, & qui pascat in terra lilia commemorantem, & regnātem super sidera. At libertus humilita dilecti memorat, propter humilitate quide ut dixi, magis autem q exinde coepit esse dilectus, ex quo & pascat. Nec modo exinde, sed inde. Nam qui in altissimis est dn̄s, in imis est dilectus, super sidera regnās, & inter lilia amās. Amabat & super sidera, quia nusquam & nunquam potuit nō amare, quia amor est, sed donec ad lilia descendit, & pascat in terra conperius est, nec amat* est nec facit dilectus. Quidē Num amatus est & patri archis & prophetis? Est. Sed non prius quam usus est & ab ipis inter lilia pascat. Neq; enim non uiderūt quē praēuiderunt nisi ita quis ab ipis spiritu sit, ut uidentem in spiritu, putet uidere nihil. Vnde ergo uidentes? nam sic prophete appellati sunt? si nihil uiderunt? Inde est q uoluerunt uidere que non uiderunt. Nec enim poterant uelle uidere in corpore, quem in spiritu non uiderunt. A Sed dico nū, quid omnes prophete? Quasi omnes uidere uoluerint, aut fuerint omniū fides? Sed enim qui uiderūt, aut pphete fuerūt, aut prophete acq̄lescentes. Et credidisse enim uidisse est. Non modo namq; qui per prophetiae spiritum

Cant. 2.

Matt. 6.

Psal. 111.

sed & qui per fide uidet, si quis ipsum quocq; dicat uidere in spiritu, nihil non uidetur errare. Ita ergo q ad lilia descendere: & inter lilia pascat dignatus est, qui oēs pascat dilectus fecit illum: quia non potuit ante diligi quam agnoscere. Ac per hoc cum de dilecto facta est mentio: pulchre & illud memoratum est quod dilectionis & agnitionis exitit causa. Querēda in spiritu resfectio haec inter lilia: corporea cogitare ridiculum est. Quin ipsa lilia spiritus lilia (si quidem poterimus) demonstranda a nobis erunt. Puto hoc quocq; dicere nos oportebit, unde inter lilia pascat dilectus, liliisne ipis an aliis inter lilia reconditis herbis uel floribus? Et in his illud mihi difficilius apparet, q pascat non pascere perhibet. Nam quia pascat dubium non est, nec enim indignū ei. At pascat, indigentiam sonat, & ne spiritualiter quidem sine iniuria masculatis facile illi posse assignari uideat. Nec ego semel recordor usq; modo aduertit me in hoc cantico pastura usquam perhiberi, cum pascentem puto recordemini & uos mecum. B Deniq; postulat sibi aliquando demonstrari ubi in meridie pasceret & cubaret. Et nūc quidem (quod necdum dixerat) perhibet pascat, sed nō similiter postulat locū indicari sibi, sed ipsa indicat, assignans inter lilia. Nouit haec, illud nō nouit, quia ex quo praeter esse nō potest q sub lime & in sublimi est, & quod humile & super terrā. Sub lime opus, sublimis & locus, nec accessus ad eū usq; adhuc uel ipi spōse. Et ideo semetipsum examinauit usq; ad hoc ut pasceretur ipse omnium pastor, & inuentus est inter lilia, & usus ab ecclesia, admiratus est ab inope pauper, sed suus dilectus propter similitudine. Non solum autem, sed & propter ueritatem & mansuetudinem & iustitiam: quod per eam scilicet promissiones adimplet, quod & superbi demones una cū in peccato suo iudicati sunt, quod iniquitates remissae sunt. Talis ergo apparuit q memoria amaretur uerax per se, misis hominibus, iustus p hermhibus. O uerē amandum & totius medullis cordis amplectendum sponsum. Quid iam cunctetur ecclesia totā se tota deuotione, committere tam fido redditor, tā pio indulgiori, tā iusto propugnatori? Porro praemisit propheta dicens: Specie tua & pulchritudine tua intende prospere. Vnde species haec & pulchritudine? Puto ex liliis. Quid lilio speciosius? Sic nihil formosius sponso. C Quae sunt ergo illa lilia, quibus species dicitur? Procede, inquit, & reuera propter ueritatem & mansuetudinē & iustitiam. Lilia sunt, lilia inquam orta de terra, nescitia super terram, cū nescitia in floribus terra, fragrantia super odorē aromatici. Ergo inter haec lilia spōsus, & omnino ex his speciosus & pulcher. Alias enim, quod quidem ad carnis infirmitate (dat) non erat ex species neq; decor. Bonum autem liliū ueritas, candore conspicuum, odore praecipuum. Deniq; candor est lucis aeternae, splendor & figura substantiae dei. Liliū planē quod ad nouam benedictionē terra nostra produxit & parauit ante faciem omnium populorum lumē ad reuelationem gentiū. Donec sub maledictio fuit terra, spinas & tribulos genuerunt. At nūc ueritas de terra orta est, domino benedicente, speciosus omnino quidem flos campi, & liliū conuallium. Agnosce liliū ex candore, qui mox in ipso ortu floris pastoribus de nocte emicuit, dicente euāgelio: quia angelus domini stetit iuxta illos, & claritas dei circumfulsit illos. Bene des, quia non angelus sed liliū candor ille aderat, sed illic mitebat ab usq; Bethleem. Agnosce liliū & ex odore, quo & iōge postis in notuit magis. Et quidem stella apparuit, sed eam minime uiri graues secuti fuissent, nisi in ista quadam suauolentia horri lili traheretur. Et uere liliū ueritas, cuius odor animat fidem, splendor in intellectu illuminat. Leua etiam oculos nunc in ipsam personam domini, qui in euangēlio loquitur: ego sum ueritas: & uide quam compepetenter ueritas istio cōparerur. Si non aduertisti, aduerte de medio floris huius quasi uirgulas aereas procedentes, & cūctas candidissimo flore pulchre ac decenter disposito in coronam; & agnosce auream in Christo diuinitatem

Cant. 1.

Psal. 111.

Ps. 44.

Ps codē.

Ibidem.

Esai. 53.

Sap̄. 7.

Luca. 2.

Psal. 84.

Luca. 2.

Ioā. 14.

tatem humane coronata puritate nature. Id est Christum in diademate quo coronauit eum mater sua. Nam in quo coronauit eum pater suus, lucem in habitat inaccessibile, nec posses in eo illum interm ad huc uidere. Sed de hoc alit. B Nunc uero liliū ueritas est. Est & mansuetudo. Et bene liliū manufecto habes innocētiae candore, & odore spēi, quomā sunt reliqua, inquit, homini pacifico. Bone spēi uir mansuetus, nec min* etiā in presenti lucidū quoddā uite est socialis exemplar. An nō liliū quae lucet tibi, officio, redolere spēi? Adde q sicut ueritas de terra orta est inter mansuetudo. Nisi quis dubitet ortū de terra agnū do minatorē terrae, illū agnū qui ad occisionē ductus est, & nō aperuit os suū. Nec tantū manufecto seu ueritas de terra orta est, sed & iustitia propheta dicere. Rorate caeli desuper, & nubes pluant iustitiam: aperiat terra & geminet saluatorē, & iustitia oriat simul. O autē iustitia liliū sit, recordamini de scriptura, quia iustus genuerunt sicut liliū, & florebit in aeternū ante dñm. Nequaquā liliū hoc hodie est, & cras in clibanu mittit, quia in aeternū fore bit. Et florebit ante dñm: cui? in memoria aeterna erit iustus, & ab auditione mala nō timebit, illa scilicet auditiōne qua in clibanu ignis peccatorum ire iubent. Porro huius liliū cadōr cui nō splendet, nisi cum non placet Deniq; sol est, sed nō ille qui orit super bonos & malos. Neq; em qui distitū sunt, sol iustitiae nō ortus est nobis, lucē illius quē uidet: uidet: uiderit aut quotquot audierit. Vobis aut qui timetis deū: orietur sol iustitiae. Ergo cadōr huius liliū apud iustos, fragrantia etiā usq; ad iniquos diffusit, etsi non in bonū ipis. Deniq; audistis iustos dicere, quia Christi bonū odor sumus in omni loco, sed aliis quidem odor uite in uitam, aliis odor mortis in mortē. Quis uel sceleratissimus iustus nō pbet opinionē, quāuis non amet opus? Et beatissis si se nō iudicat in eo qd probat. Iudicat autē, q probas bonū, & nō amās, ideo q nō beat* planē, sed miser, proprio cōdemnatus iudicio. Quid eo miserius cui odor uite, nō uite sed mortis nūciūs est? Imo nec nūciūs quidem, sed batulus. C Sunt multa apud spōsum & alia lilia praeter haec quae ex ppheta incidēti nobis, ueritate loquor & mansuetudine & iustitia, nec erit difficile tam culibet uestrū similia reperire per semetipsum in hortu tam delictiosi sponis. Abūdat & superabundat talibus, Quis illa enumeret? Neq; uot uirtutes, tot lilia. Quis finis uirtuti apud dominū uirtutis? Q; si plenitudo uirtutū in Christo & liliōrū, & fortassis ppter ea ipse se liliū appellauit, q totus ueretur in liliis, & oia quae ipsū sunt lilia sunt, cōceptio, ortus, conuersatio, eloquia, miracula, sacramenta, passio, mors, resurrectio, ascētio. Quid horum nō candidū, & non suauissime redolens? Tanta deniq; in conceptione refulsit superni luminis claritas de superuenitē abūdantia spūs, ut ne ipsa quide uirgo sancta sustineret, nisi sibi obumbratum foret ad uirtute altissimi. Porro ortū candidauit incorrupta uirginitas matris, conuersationē innocētia uite, eloquia ueritas, miracula puritas cordis, sacramenta pietatis arcanum, passione patē diuilitas, mortē libertas nō mors dēi, resurrectionē mar, tyrū fortitudo, ascensionē exhibitio promissionū. Quā bonus fidei odor in his singularis, nostra quide qui candorem nō uidimus, tempora & uicera replens. Et beati qui non uiderūt & crediderūt. Pars mea in his odor uite: qui procedit ex ipsis. Is insulius ueritas meis apto quodā si de instrumentis, & quidem copiosus pro multitudine liliōrū, sanē & exitum leuat, & patrie desiderii affidue inouat in uisceribus meis. A Habet lilia & aliquid sodalium spōsi, sed non copiat. Omnes em ad mensurā spiritū accēperūt, ad mensurā uirtutes & dona. Solus ille nō habet modū, qui habet totū. Aliud est lilia habere, aliud nō nisi lilia habere. Quē dabis mihi de filiis captiuitatis adeo innocētē & sanctū: qui totam terrā suā floribus occupare poterit, & istiusmodi florib? Nec in fas certe uiuas dicit sine sordē est sup terrā. Magnus est qui tria uel quatuor lilia adificare poterit in terra sua in tāa densitate

Psal. 84.

Actu. 7.

Esai. 45.

Psal. 111.

Mala. 4.

Ioan. 20.

Ioan. 3.

Ioan. 14.

spinarum & tribulorū, quae sunt germina inueterata maledictionis antiquae. Mecum uero qui pauper sum bene agitur si inquam ab hac pessima segete iniquitatis uidelicet atq; uitiorum tantillū terrae meae uendicare extrinsus prodo & excolendo sufficere, unde unū filiū producere liliū possim, si forte & penes me pascat interdū dignetur is qui pascat in terra. At parum dixi, unū de penuria cordis mei os meū loquitū est. Vnū profus nō sufficit, quo ad minus necessaria sunt. Dico autem continentia & innocētiam, quātū una sine altera nec saluabit. Frustra deniq; ad unam quālibet harum inuitabo sponsum, qui nō ad liliū pascat, sed inter lilia perhibetur. Dabo proinde opera habere lilia, ne de singularitate causetur liliū, qui nō uult nisi inter lilia pascat, & sic declinet i tra a seruo suo. Pono itaq; primam omnium innocētiam: & si huc iungere contineatiam quierō, diutem me putabo in possessōe liliorū. Rex sum autem si terram his ad iungere potero patētia. Et quidem possunt sufficere illae, sed quā & deficere in rationibus possunt, si quidem tenratio est uita hominis in terra: op* profectō patētia est: quae utriusq; sit quasi trinitrix quaedam & custos. Puto si uenerit amator ille liliorū, & ita inuenerit, quod nō dedignabitur iā pascat apud nos, & apud nos facere pascha. ubi illi & multa suauitas in duabus, & magna erit securitas propter tertiam. Verum quo pacto dicatur pascat, qui pascat omnia, postea uidebitur. Nunc uero apparet sponsum non modo apparere inter lilia, sed minime omnino extra lilia posse aliquid in ueniri, cum omne quod de eo est & ipse sit liliū sponis ecclesiae Iesus Christus dominus noster, qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Vnde est aīe candor liliōrū, quod spōsus pascat nos & pascat, a nobis. Et qualis sit ueritas aīe sanctae ad deū. Sermo. LXXI. C

Inis praecedentis sermonis, principium huius. Est ergo liliū sponus, sed nō liliū inter spūnas, quoniam nō habet spinas qui peccati nō fecit. Deniq; spōsus profectus est liliū inter spinas, quoniam si dixerit uel ipsa quia spinas nō habet scilicet seduct, & ueritas in ea nō est. Se uerū florem qui dem & liliū professus est, non tamē inter spinas. Magis autem, ego, inquit, flos campi & liliū conuallium, & nō est spinarum mentio, quod & solus sit hominū qui opus nō habeat dicere: conuersus sum in xerumma mea dum cōgētur spina. Ergo absq; liliis nunquam est q absq; uitis semper est, quia totus & semper est candidus, speciosus forma praē filii hominum. Tu ergo qui haec audis uel legis, cura habere lilia penes te, si uis habere hunc habitatorē liliorū habitantem in te. Opus suum, studium tuum, desiderium tuum, lilia esse protestentur moralis quidem rerum ipsarum candor atq; odor. Habent & mores colores suos, habent & odores. Neq; enim in spiritibus idipsum est color & odor, non magis quam in corporis. Ergo de colore conscientia consulitur, de odore fama. Fetere fecit odorem nostrum coram Pharaone & seruus eius, cum illi dicentes de opinione. Porro colorem operi tuo dat cordis interio, & iudicium conscientiae. Nigra sunt uirtus, uirtus candida est. Inter hanc atque illa conscientia cōsulta discemit. Stat sententia domini de oculo nequam & lucidū, qua inter candidum & nigrum certos fixit limites, & diuisit lucem a tenebris. Quod ergo de corde puro & conscientia egreditur bona, candidum est, & est uirtus. Si autem & bona fama sequuta fuerit, & liliū est, quippe cui nec candor liliū desit nec odor. A Porro uirtus etsi nō propter maiora, pulchrior tamē illustrior est efficitur. Quod si in conscientia neuus fuerit, nec quod ex ea proderit crebit neuo. Nā si radix in uitro, & ramus, ac per hoc quae quid illud sit quod radix uirtutis nō absque radice uirtus esse producat, uerbi gratia, sermo, actio, oratio, etiā si fama applaudere uideatur, non est quod debeat liliū dici: quia & si odor commuere uidetur, sed non color. Quo pacto em liliū cū impuritate neuo: Nec sanē fama ualebit

Psal. 26.

Iob. 7.

Cant. 2.

Ibidem.

Psal. 44.

Gene. 1.

Iam enim disputate me longius, inclinata est dies, dum in uita abstrahimur ab his liliis. Nec sum uentus prolixitate...

Dies aspirans, & umbrae inclinatae sunt. Et quod genus humanum accepit concupiscentia hereditaria...

Dilectus meus mihi, & ego illi, qui nascitur inter lilia donec asperet dies, & inclinatur umbrae. No uissima...

Joseph, donec peperit filium suum primogenitum. Non enim post cognouit. Vel certe quale est illud in psalmo...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Non enim post non erit cum illis. Verum hoc ita, si donec referas ad dilectus meus mihi, & ego illi. Si autem ad qui...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

Christus in seipso ingressu cui nam potissimum cam iungam daurum praecedenti. Nam postquam indifferenter...

saluos fieri, dissimulat multa, & quos non potest potandi interm facillitate glutire, curat ex ea uel quippiam elicere...

De cibo autem nihil ibi penitus inuenit. Spōsa ergo cōscia mysterij huius, cum dilectum patris inter lilia cōpē...

De cibo autem nihil ibi penitus inuenit. Spōsa ergo cōscia mysterij huius, cum dilectum patris inter lilia cōpē...

De cibo autem nihil ibi penitus inuenit. Spōsa ergo cōscia mysterij huius, cum dilectum patris inter lilia cōpē...

De cibo autem nihil ibi penitus inuenit. Spōsa ergo cōscia mysterij huius, cum dilectum patris inter lilia cōpē...

De cibo autem nihil ibi penitus inuenit. Spōsa ergo cōscia mysterij huius, cum dilectum patris inter lilia cōpē...

De cibo autem nihil ibi penitus inuenit. Spōsa ergo cōscia mysterij huius, cum dilectum patris inter lilia cōpē...

De cibo autem nihil ibi penitus inuenit. Spōsa ergo cōscia mysterij huius, cum dilectum patris inter lilia cōpē...

implicata argumetorum, q̄ oia ueritatibus interm lumē obūbrant. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte propheta...

implicata argumetorum, q̄ oia ueritatibus interm lumē obūbrant. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte propheta...

implicata argumetorum, q̄ oia ueritatibus interm lumē obūbrant. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte propheta...

implicata argumetorum, q̄ oia ueritatibus interm lumē obūbrant. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte propheta...

implicata argumetorum, q̄ oia ueritatibus interm lumē obūbrant. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte propheta...

implicata argumetorum, q̄ oia ueritatibus interm lumē obūbrant. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte propheta...

implicata argumetorum, q̄ oia ueritatibus interm lumē obūbrant. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte propheta...

implicata argumetorum, q̄ oia ueritatibus interm lumē obūbrant. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte propheta...

tis, imo quāsam respirat. Vade & tu fac similiter, ut te respirare probes, ut diem denuo inspiratē tibi noueris...

tis, imo quāsam respirat. Vade & tu fac similiter, ut te respirare probes, ut diem denuo inspiratē tibi noueris...

tis, imo quāsam respirat. Vade & tu fac similiter, ut te respirare probes, ut diem denuo inspiratē tibi noueris...

tis, imo quāsam respirat. Vade & tu fac similiter, ut te respirare probes, ut diem denuo inspiratē tibi noueris...

tis, imo quāsam respirat. Vade & tu fac similiter, ut te respirare probes, ut diem denuo inspiratē tibi noueris...

tis, imo quāsam respirat. Vade & tu fac similiter, ut te respirare probes, ut diem denuo inspiratē tibi noueris...

tis, imo quāsam respirat. Vade & tu fac similiter, ut te respirare probes, ut diem denuo inspiratē tibi noueris...

tis, imo quāsam respirat. Vade & tu fac similiter, ut te respirare probes, ut diem denuo inspiratē tibi noueris...

177

177

177

177

177

177

177

177

ullatenus apparet necesse est, quia forte habet in moribus. Amor temperas facit hoc. Nepe is est qui omne in se triumphans captiuas pudoris sensum, conuenientie modis, delibetatis eos silis, totis modestie & oportunitatis neglectis quandam & quadam incuria parit. Nam uide nunc quomodo illa penes adhuc incipientes ire, iam tamē redire flagitat. Etia accelerare rogat, & quidem cur rere instat unius alicuius feræ siluarū uelociter curretes, uerbi gratia capree hirsutulle ceruorū. Hic literæ tenor, & hæc iudæorum portio. Ego uero quemadmodum accepti a domino in profundo sacri eloqui gremio spm mihī seru tabor & uitā, & pars mea hæc, qui in xpm credo. Quidni erū dulce ac salutare epulū spiritus de sterili & insipida litera tanquā granum de palea, pe testa nucleum, de osse medullā. Nihil mihī & literæ huic, quæ gustata carnem sapit, glutiā mortem affert. Sed enim qd in ea lectum est, de spiritu sancto est. Spiritus aut loquitur mysteria, teste apotholo, sed israel pro uelato mysterio ipsum misterū ue lamen tenet. Quare, nisi qd adhuc ualamen est positum su per cor est? Ita quod sonat litera, illi est: quod designat, meū est, ac p hoc illi ministratio mortis in litera, mihī uita in spiritu. Nam spiritus est qui uisificat, dat quippe in tellectū. A An non uita intellexit? Intellectum da mihī & uitaui, ait propheta dño. Intellectus non remanet ex tra, non hæret in superficie, non instat cæcis palpat foris. seca, sed profundā rimatur, preciosissimas solitis exinde ueritatē exunatas tota auditate diripere ac tollere sibi, & cum propheta dicere dño. Lætor ego super eloq tua, sicut qui inuenit spolia multa. Nempe ita regnum ueritatis uini patitur, & uolenti rapit illud. Verum ille senior fratres qui de agro ueniens formā tenuit populū ueteris & terrerit, qui pro terrena hæreditate doctus diligere tritum ram atrita frōte gemit anxius sub graui iugo legis, portatq pondus dei, & ætus. Is inquam quia intellectū non habuit, foris stat etiam nūc, & nō uult nec inuitatus a pte tre intrare domum conuiuij; semetipsum fraudans usq adhuc participio symphonie & chori, & uitali saginati. P sal. 132. Miser qui reuult experiri quā bonū sit & quā iocundū dum habitare fratres in unū. Et hæc dicta sint p distinctio ne partis ecclesie, partisq synagoge: quo & cæcitas huius ex huius prudentia manifestor fiat, & felicitas illius ex huius miserada fatuitate præexinat. B Nūc sã seru tenet uerba spon. & sic conuenit castos exprimere san tis. Et amoris affectus, ut nil in sacro eloquio ratione carens, nil in decoreū importunum retere disse omniū appareat. Et si in memorē uenerit hora illa cum dñs Iesus (sem spon sus est) transfret ex hoc mūdo ad patre, simulq quid tūc animi gereret sua illa domestica ecclesia noua utique nua tum se deserit ceruet quasi uiduam desolatam uita spe sua (apostolos loquor, qui relicti omnib? secuti fue rant eum, atq cū ipso permanerāt in tentationib? suis) si hæc in quā cogitauerim, nō immerito neq incongrue puto uidebitur quātū de abcessu tristis, tān sollicita ex titisse de reditu, præsertim sic affecta & sic relicta. Itaq di ligenti & indigenti hæc ipsa duplex ratio erat commonē di dilectū, ut quandoquidē persuaderi non poterat quin fret & ascēderet uerberat prius, saltem promissum demuo maturaret adueniū. C Quod enim optat & postulat si mitem fore feris, & celsitudinis feris qd cursu agrestes esse uidentur, cupientis animi in dicitū est cui nihil satis festina tur. Nonne hoc quotidie postulat cum dicit in oratione: Aduentat regnū tuū. Ego in præter agilitatem existimo non minus signanter exprimit etiam in hirmuū, & quō dem sex? in caprea, ætatis in hirmulū. Vult itaq eum (ut mihī uidetur) est cum potestate uenire, non tamen in for ma dei in iudicio apparere, sed sanē in ea qua non modo nar? sed & paruu? natns est nobis, idēq solo de in firmio rismone sexu. Cur hoc? Nempe ut ex utroq admonea tur in firmo miscere i die ire, memineritq in iudicio mifericordiam super exaltate iudicio. Etenim si iniquitates obseruauerit, etiā electorū quis sustinebit? Astra non sunt

1. Cor. 2.
Ioan. 16
Psal. 118.
Ibidem.
Mat. 11.
Psal. 132.
Ioan. 13.
Luc. 18.

munda in conspectu eius, & in angelis suis reperit prauitatem. Audi deniq sanctū & electū qd dicit deo. Tu, inq, remisisti impietatem peccati mei: pro hac orabit ad te ois sanctus in tempore oportuno. Opus itaq habet & sancti p peccatis exorare, ut de misericordia salui fiant, proprie iustitie non fidentes. Omnes enim peccauerunt, & egent misericordia dei. Vt ergo cum iratus fuerit, misericordie recordetur, rogat ab ista apparere in misericordia habi tu, illo de quo apostolus. Et habitus, inquit, inuētus ut ho mo necessarie quidem, si enim cum hoc quoq tempera mento tāta erit in iudicio æquitas, in iudice feritas, in ma festate sublimitas, nouitas in facie ipsa rerum, ut fm propheta non possit cogitari dies aduent? eius, quid putas foret si ignis ille consumens (deum loquor omnipoten tem) in illa sue diuinitatis magnitudine, fortitudine, pu ritate, uenisset cōtra solium quod uento rapitur offensiu rus potentia suam, & stipulam suāq perferciturus. Et ho mo est, inquit, & qd uidebit eū? Et quis stabit ad uidentū eum? Quāto magis deū nobis absq homine exhibētē nemo hominū ferret, ut potē claritate inaccessibilē, celsitudine inattingibilem, incōprehensibilem maiestate? Nunc uero, cum exarsit in breui tra, eius, quātm graa propter filios gratie apparebit blanda quædā uisio hois sanē firmamentum fidei, spei robur, fiducie augmentū, q scilicet gratia & misericordia fir in scōs eius, & respectus in electos illius. Deniq ipse pater deus dedit filio iudicij patrem, & nō qd suus, sed qd filius hois est. O uere patrem misericordiarū, uult per hominem homines iudicari, quo in tanta trepidatione & perturbatione malorum, electis si ducta pset nature similitudo, prædixerat hoc quondam sanctus David orās pariter & ppheta. Deus, inquit, in dicit tui regi da, & iustitia tua hio regis. Sed neq huc dissonat promissio facta p angelos, eo assumpto ita ad aplos loquebatur. Hic Iesus qui assumptus est a uobis in cæli, sic uenit quædam uisio cū eumtem in cælum, hoc est in hac ipsa corporis forma atq substantia. B Li quer ex his omnibus sponsam in se diuinū habere con silū, & mysteriū superæ uolūtas minime ignorare: qd sub umbra imbelliū imbecilliq; animantū, natura infirmiorē uel poti? in ferore (qā ita infirma nō erit) in iudicio ex hibendam, & oratis affectū, & spū prophetantiū nunciat, quatenus qd cælū terraq; mouebit in urture sua accinctū, potentia contra inferos, & suauis nihilominus & mis tis & quasi omnino incermis apparet ppter electos. Vbi hoc quoq addi pot qd ad discernēdū alterutros? se, opus erit quodammodo: illi cū hirmulū quidem salib? lunib? capree, quaten? uidere & discernere in tā multitudine & in tā turbatōe possit in quosā salire, & quos transi, lire oporteat, ne forte cōtingat iustū p impio conculari cū in ira populos cōfringer. Nā quātū ad impios, necesse est ut impleatur propheta David, imo sermo dñi loquen tis per oseus. Quia cōmūna eos ut puluerē ante facie nē ti, ut lutū plātearū delebo eos. Et item alius sermo quē p alium propheta prædixerat, impletus nihilominus iunc cognoscetur, cum ad angelos redies dicit. Calcaui eos i furore meo, & conculcaui eos in ira mea. Si cui aut magis ita intelligēdū uidetur, ut malos potius transiire, atq in bonos salire hirmulus noster debeat, nō cōtendo, tātum cogit let sal? dispositū in in discriminationem bonorū ma lorum. Nā & a me si bene meminō ita dictum est in ser mone altero, ubi capitulū idē albi supra, & ab auctore po sitū, & a me expositū nihilomin? reperitur. Verū hī fm di spenationē quidē gratie qd in presentia uitā de aliis nō dat, iusto qdē dei iudicio sed oculto, salire & transiire is hirmul? dicitur est, hic aut fm ultimā ac uaria retributio nem meritorū. Et forte sensu huius uideat aspulari extre mo capitulo hui? qd quidem penē oblitus fueram. C Dcēs nāq. Similis estio dicit me in capree hirmulōq; cer uorum: addit, supra montes bethe. Nec enim in domo dei (quod sonat bethe) mali montes sunt. Quāobrē salicis in eos hirmulus non conculcat, sed lætificat, ut scriptura impleatur

Psal. 31.
Psal. 12.
Iob. 19.
Psal. 2.
Psal. 71.
Actū. 1.
Ps. 64.
Psal. 17.
Eps. 63.
Eph. 3.
Canti. 2.

implerat que dicit. Mōtes & colles cātābunt corā deo lau des. Et qd sunt mōtes quos fm euangelis tollit fides? para ta sinapi, sed nō sunt mōtes Bethel. Erummi quicūq; sunt bethe, minime eos tollit fides, sed colit. Quod si pū cipatus & potestates necnō & cætera nihilominus beato rū spiritū agmina celorūq; uirtutes mōtes sunt Bethel, ut de his intelligamus dicitū. Fundamēta eius in montib? sanctis: nō sanē his hirmulus uis ac cōtendendus qui fu pra tam excellentes mōtes uisus est apparere, tāto angelis melior effectus, quāto differētus præ illis nomē hæredita uit. D Quid enim si in psalmo legimus mōratū ab an gelis? Neq; em̄ nō melior quā minor, nec cōtraria sunt locuti apotholos & propheta, quippe hæbētēs eundē spū rī. Nā si dignationis fuit qd minorat, nō necessitatē nihil planē i hoc bonitati pseribit, sed ascribitur. Deniq; mōratū propheta phibuit, nō minorat: tollens gratiā, & pelles inuaria. Nā & minoritate natura recusat, & mī norationē excusat causa. Nepe minoratus est: qd ipse u luit. Minorat? est sua uoluntate, & mōstra necessitate. Sic minorat? miserū fuit. Quenā p dītio hæc, pcedō accēssi pietatis quicqd malestatū usum est deperisse. Quāquā nec aplos tacuit hoc magnū magne Pietatis arcanum, qd ait. Eū aut quō modico quām angelū mōrat? est uidem? Iesum ppter passionē mortis gloria & honore coronatū. Hebr. 2. A Er hædixerim? pro noie & similitudine hirmuli, qua tenuis spōso eā (iuxta sermonē spōse abq; malestatū in iuria aparent). Quid dico abq; malestatū in iuria, quādo nec in immitas in honore remāit? Hirmulus est, paruū est, capree quoq; similis phibe, tāquā fact? ex muliere: at tamē super mōtes Bethel, attamē excellor cælis fact? Nō dicit excellor cælis manēs uel exisites, sed excellor cælis factus. Ne qd ppter de illa natura dicitū in qua est qd est. Sed & ubi pferē angelis, melior nihilomin? per hibe efficit? & nō dicit manēs uel exisites melior. Ex quib? apparet qd nō mo do in eo qd ab eterno est: sed etia in eo qd in tpe fact? est. oim sibi emmēta uendicet supra omne principatū & po tēstatē, supra omne deniq; creaturā, ut potē primogenit? ois creature. Itaq; qd stultū est dei, sapiētūs est hoib? & quod infirmū est dei fortis? est hoib?. Hoc qdem aplos. Mi hi aut nō uide errare si qd etiā sapiētia & fortitudinē an gelorū pferendū dicit idē dicit stultū infirmiq; dei. Et er go præsens locus cōuenienter aptabit? uimū uel ecclesie, iam uidet qd ad unā singulariter aiām spectat, nā & una, si deum diceret, sapiētē, uehemētē amat. Ipōsa est, quicūq; spū ritualis in semetipso aduertere pot qd sibi inde ppriū re spōdeat experimētū. Ego uero qd illud est qd in me de hmo? experiri donatū est, corā eloqui nō uerebor. Nā & si uile forsitā cū fuerit auditū & despicibile uideat, nō me a refert, quia qd spū ritualis est, nō me despiciet: qui mīn? nō me intelligit. Attamē si in alū stitū sermonem seruauero forte nō deerit qui ædificat in his que exorat? interm dñs in spirib? sponus ecclesie Iesus christus dñs noster, q est super omnia deus benedictūs in scula. Amen.

De uisitacionib? uerbi spōsi que sūt in spū riu ad aiām sanctā, de quib stūis iste uer Bernard? se pbet excepū ad edificationē audientū. Ser. LXX III. C

Reuertere, inquit. Lique nō addece que reuocat astuisse tū, idēq nō longe ante, qppe qdū adhuc abiret, reuocari uidetur. Intemptuua reuocaō magni unius amoris, magnæ alterius amabi litatis indicium est. Qui sunt isti charitatis cultores, amāto riūq; tam in desestis lectores negotio: quorum alteri p sequitur, alteram urget tam in quietis amor. Et mihī qui dem ut memni meæ promissionis, incūbit assignare hūc locū uerbo & animæ, sed ad hoc ut digne uel aliquātipser fiat, spū? adiutorio uerbi egere me fateor. Et certē sermo iste decurrit magis expertū magisq; conscitū scōi & arcani amoris, sed nō possit officio deesse meo, nō ueltris oīno uotis. Periculū meū uideō & non caueo, uos me cogitis, Profors cogitis ambulare in magnis & in mirabilibus su p me, Heu quā uereor ne subinde audā. Quare tu enar

ras delicias meas, & assumis sacramentū meum p os tuū? Audite me tamē hominē qui loq trepidat, & tacere nō po test. Excusabit fortitanum trepidatio ipsa mea, magis au tē uestra si puenit ædificatio. Et forte hæc lachrymæ pa riter uidebitur. Reuertere ait. Bene. Abibat, reuocatur, Quis mihī referet hui? mutabilitatis facim: Quis mihī digne explicet re & redire uerbi? Nunqd leuitate utitur spōsus? Vñ quo uentre seu demuo ire queat qd totū iplet? Quē deniq; motū hie locale possit qd spū est? Aut quem postremū uel cuiuscūq; gnīs motū das illi qd deest? Estq; pe oīno incommutabilis. D Verū hæc q pot cape capiat, Nos aut in expositioe sacri mysticij eloquiū caute & sim pliciter ambulātes, geramus morē scripturæ quæ nostris uerbis sapientia in mysterio absconditū loquit nostris affe ctibus, dñi deū figurat, insinuat notis rerū sensibū simi litudinibus tanquā quibusdam uisioris materie poulis ea que pcciosa sunt, ignota & inuisibilia dei, mentib? ppri nat humanis. Sequamur pīnde & nos eloquiū casti cōse tudinē, dicamuscq; uerbi dei deum sponsum animæ, put uult uentre ad animam, & iterū diuītere eam: tñ ut sensu animæ nō uerbi motū ista fieri sentiamus. Verbi causa, cū sentit gratiam, agnoscit præsentia: cum non, absentia queritur, & rursus præsentiam querit, dicens cū propheta. Exqui sicut te facies mea, faciem tuā dominē requiram. P sal. 26. Quidni requirat? Neq; em̄ subducto sibi tam dulci spōso interm aliquid aliud, nō dico desiderare, sed nec cogita re libebit. Restat igit? ut absentem studeo requirat, reuo cet ab eum. Ita ergo reuocatur uerbum, & reuocatur de siderio animæ, sed eius animæ cui semel indulserit suauita tem sui. Nunqd nō desiderium uox? Est ualida. Deniq; de sideriū pauperū, inquit, exaudiuit dñs. Verbo igitur ab eū: una interm & continua aie uox: cōtinuū desiderij eius, tanquā unū cōtinuūq; reuertere donec ueniat. B Etenudā mihī animā quam frequenter uerbum spōsus inuere soleat, cui familiaritas auisum, cui gustus famem, cui contemptus omnium oculi dederit, & ego huc in cum stanter assigno uocem pariter & nomen sponse, nec ab ea penitus locū qd in manibus est, cenfurim alienum. Talis nempe inducitur loquēs. Quem enim reuocat, eius absq; dubio pbat se meruisse præsentiam, est non ceptiam. Alio quin nō reuocasset illū sed uocasset. Porro reuocantis uerbu reuertere est. Et forte idē subtraxit fe, quo audi? reuocatur, teneretur fortius. Nam & aliquando simula bat fe longius ire, nō quia hoc uolebat, sed uolebat audiri re. Mane nobiscum dñe, qm ad uesperas erit. Et rursus alia uice super mare ambulans, cū apostoli nauigarent & labo rarēt in remigado, quasi uolēs præterire eos, nec tūc qdē istud uolebat, sed magis probare fidem, & elicere precem. Deniq; sicut ait euangelista, Turbatū sunt & clamauerūt, putātes fantasma esse. Ergo istiusmodi piām simulationē, imo salutare dispensationē quam tunc corporaliter uer bum corpus interdum exhibuit, non cessat idē tunc uer bum spū modo suo spūali cū deuota fibi aie sedulo acti tare. Præteritē tenere uult, absens reuocari. Neq; em̄ hoc irreuocabile uerbu. It & redit pro beneplacito suo, quasi uisitans diluculo & subito probans. Et ire quidē illi quo dāmodo displicitorū, redire uero semper uoluntati est, utrūq; ante plenū iudiciū. At penes ipm horū ratio. Nūc uero cōstat in aia fieri huiusmodi uisititudines euntis & redemtis uerbi, sicut ait. Vado & uenio ad uos. Itē. Mor. Ioa. 14. Ioa. 16. O modicum & modicum. O modicū longū. Pie dñe, mo dicū dicit qd non uideamus ter: Saluum sit uerbum domini mei, longum est & multū ualde nimis. Verum tamē utriq; uerū, & modicum meritis, & non modicum uotis. Habes utriq; in propheta. Si morā fecerit, inq, expecta eum: qd ueniens ueniet, & non tardabit. Quomodo non tardabit si moram fecerit, nisi quōd ad meritū satis est, sed nō satis ad uotum? Porro anima amans uotis fertur, trahitur desi derijs, distimulat merita, malestatū osculos claudit, aperit uioluptati, ponens in saluati, & fiducia agens in eo, Opera Bernardi. z ij

Luc. 24.
Mar. 6.
Iob. 7.
Ioa. 14.
Ioa. 16.
Abac. 2.